

Частина перша

ІЗ РАЮ В ПЕКІЛО

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Лагідні хвилі затоки Кяочяо ніжно колисали яхту «Океанська пташка», що стояла в порту Циндао — адміністративного центру німецької концесії в Китаї. Темні силуети високих гір навколо міста ніби нависали над струнким білим силуетом яскраво освітленої яхти. Інші кораблі в гавані, темні, майже без вогнів, виглядали сплячими гігантами у порівнянні з легкою «Океанською пташкою». Відкриті ілюмінатори впускали легкий нічний вітерець, що його приємна свіжість давала стомленим денною літньою спекою пасажирам змогу відпочити в прохолоді. У салоні лунала музика: там була встановлена графонола, модерний дорогий різновид грамофону від компанії «Коламбія». Кілька елегантно вбраних молодиків та дівчат розмовляли та танцювали під популярні мелодії. В одній із гостьових кают спав на вигляд ще зовсім юний хлопець. Його світле волосся майже зливалося з білою постіллю, а привабливе обличчя виглядало задумливим.

Уві сні він бачив Київ. Пекуче літнє сонце — майже в zenіті. Вкриті зеленню київські пагорби повні люду, що шукає притулок від спеки, на вулицях же майже порожньо. Долаючи велику бруківку, вулицею біжить хлопчик років восьми, у світлому костюмчику. В руках він тримає пакунок, загорнутий у подарунковий папір і перев'язаний зеленою стрічкою. Хлопчик дуже квапиться. Він повертає на іншу вулицю, підбігає до дверей красивого охайного будинку та стукає в двері.

Двері відчиняє служниця в коричневій сукні та білому фартусі. Вона каже:

— Вітаю, молодий пане! Покваптесь, всі вже зібралися в саду.

Хлопчина хутко забігає у відчинені двері та біжить будинком. Він пролітає кілька кімнат, зустрічаючи по дорозі слуг та служниць. Через задні двері будинку вибігає у сад і зупиняється.

В саду стоїть стіл, накритий білою скатертиною. На столі є фрукти, торт, солодощі, скляні графини з напоями. Чути цвірінькання пташок.

Біля столу граються та бігають зо два десятки хлопчиків та дівчаток, вдягнутих у світлі костюмчики та сукенки. Трохи далі в плетених кріслах сидять кілька дорослих чоловіків та жінок.

П'ятеро дітлахів розташувались на покривалах навколо жінки років тридцяти в ошатній світлій сукні. Вона щось розповідає дітям. Всі піднімають очі на новоприбулого. Жінка каже:

— О, Сашко! Вітаю! Ми вже зачекалися на тебе.

— Доброго дня! — трохи знічено відповідає він.

Діти також вітаються з Олександром.

— Вибачте за спізнення! Я дуже квапився, але...

Олександр не знав, що сказати. Йому було соромно зізнатися, що святковий костюм виявився завеликим, і мама, як справжня кравчиня, мусила витратити не одну годину на вшивання. Але, здавалося, його вибачення були не дуже й потрібні...

— Діти, збирайтесь навколо Лідії, починаємо! — нетерпляче сказала жінка.

8

Дві служниці допомагають вишикувати дітей. Ті, посміхаючись та жартуючи, стають півколом навколо маленької білявої красуні з великим зеленим бантом. У всіх дітлахів у руках пакунки різного розміру, перев'язані стрічками. Дорослі встають зі своїх крісел та підходять ближче. Жінка подає сигнал рукою, і з дому виходить чепурно вдягнений фотограф з триногою. Він

мовчки встановлює камеру, просить дітей трохи посунутись. Всі стають за його вказівками. Діти мовчать і дивляться на Лідію.

— Хлопці, не бійтеся, починайте! — підбадьорює господиня.

Один, набравшись смілості, виходить наперед і картино каже:

— Дорога Лідо, я вітаю тебе з днем янгола! Я знаю, що ти любила розглядати фотографії, тому я хочу подарувати тобі фотоальбом!

Хлопчик вручає дівчинці пакунок. Матір, яка стоїть за нею, дає знак служниці, що розставляла чашки, і та тихо підходить та також стає позаду.

Лідія розкриває пакунок і бачить фотоальбом у шкіряній обкладинці, оздобленій металевими квітами і барвистим напівдорогоцінним камінням. Чути захоплені вигуки інших дітей.

— Дякую тобі, Олеже. Я обов'язково наклею в цей альбом фотографії із сьогоднішнього свята. — урочисто відповіла дівчинка.

— Чудово, дякуємо тобі! — каже жінка, усміхаючись. — Стань, будь ласка, ближче до Лідії.

Олег зайняв місце по праву руку від іменинниці. Та передала подарунок служниці і завмерла, очікуючи на наступний. Другою Лідію вітала маленька чорнява дівчинка. Вона дарувала набір кістяних гребінців, прикрашених декоративним різьбленням.

Олександр зголосився наступним.

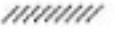
— Дорога Лідо! Я дуже вдячний, що ти запросила мене на своє свято. Бажаю тобі щастя і радості в твоєму житті, і хочу подарувати механічну пташку, яка завжди співатиме тобі, якщо раптом стане сумно. Цю пташку зібрав мій батько, своїми руками...

Він підійшов до дівчинки і простягнув їй пакунок. Лідія зацікавлено розв'язала зелену стрічку, розгорнула папір — і дістала металевого соловейка, пофарбованого в золотистий колір.

— Треба натиснути ось тут... — показав Олександр.

Лідія надавила на маленький важіль, і пташка, повернувши голівку, дзвінко заспівала. Діти захоплено зааплодували. Окрім Олега. Дочекавшись, поки пташка відспіває свою партію, він голосно заявив:

— Невже не можна було дозволити собі купити якийсь пристойний подарунок? Хто такий твій батько, якщо він майструє

такий мотлох — якийсь злиденний робітник? У мого тата таких майстрів сотні, але ж я не економлю і не приношу їхній непотріб!

— Олеже, не можна так казати, це неввічливо... — дорікнула мама Лідії.

— Чому? А приходити до благородних людей з подарунками для жебраків — ввічливо?

— Не смій казати поганого про мого тата! — майже крикнув Олександр.

— Хто ти такий, щоб на мене голос підвищувати? Мене в дитинстві сам цар на руках тримав! — виклично відповів Олег. — А ти... чернь, як і твій злиденний батько!

Олександр не втримався, і з криком: «Ось тобі!» — штовхнув Олега. Той почервонів від злості, відступив на два кроки і з розбігу штовхнув Олександра. Хлопчик упав, його щойно ушитий мамою піджак луснув по шву. Зі сльозами на очах він підскочив і кинувся на кривдника з кулаками. Інші діти закричали та забігали навколо. Дорослі кинулися рознімати бійку, але серед бігаючої та волаючої малечі це було непросто... Після чергового удару Олега Олександр відлетів назад, сперся на стіл, але той перекинувся на нього. Наїдки та напої полетіли в натовп, великий шматок торту та бризки сиропу потрапили просто на Лідію. Вона так гучно зайшлася плачем, що вся колотнеча припинилася сама собою. Всі завмерли і якусь мить мовчки спостерігали, як сльози змивають шматочки торту з дівчачого личка...

Мама і тато Лідії оговталися першими. Вони підскочили до дочки. Переконавшись, що вона не забилась, батько одразу повернувся до Олександра і наказав йому забиратися й ніколи більше не приходити.

У сльозах та різнокольорових плямах від їжі та напоїв, хлопчик пронісся будинком і вискочив на вулицю. Його подертий та брудний костюм так контрастував з парадним виглядом кількахвилинної давнини, що покоївка, яка впускала його, ледь не впала від переляку.

Не розбираючи дороги, Олександр біг додому. Він пронісся Хрещатиком, Бібіковським бульваром, проминув червоний кор-

